

Pierre Wolters: “Ik probeer samen met scholen om de ‘achterkant’ van de Cito-toets te analyseren. Zo kunnen we achterhalen of het onderwijs adequaat is. Waar eventuele hiaten zitten. Maar ook of een leerling wellicht extra ondersteuning nodig heeft om te excelleren. En wat die ondersteuning dan zou moeten behelzen. Met als streven: kinderen te laten verzilveren wat ze aan mogelijkheden hebben.”

Cito: Zin of onzin?

“Er valt zoveel meer te ontdekken dan puur A of B of D”

“Het Cito leerlingvolgsysteem? Een zinvol en waardevol meet-instrument. Valide, betrouwbaar, een samenhangend geheel dat volkomen wetenschappelijk onderbouwd is.” Aldus Pierre Wolters, van het gelijknamig schooladviesbureau uit St. Odiliënberg. Gevolgd door een maar: “Maar je moet er wel goed mee om kunnen gaan.” Dat dat veel verder - lees: veel dieper - gaat dan puur de scores bijhouden, mag duidelijk zijn. Pierre Wolters leert basisscholen diep te graven in Cito-resultaten. Als een volleerd detective gaat hij - samen met leerkrachten, IB'ers en school-directies - op zoek naar sterke en minder sterke punten.

Objectief plus subjectief

Toen zijn eigen kinderen nog klein waren, zat hij avond aan avond handmatig foutenanalyses te maken van de toetsen van zijn leerlingen om hen verder te helpen. Wat is dik in orde? Waar zitten wellicht nog zwakke punten? Jaren later heeft een computerprogramma als onderdeel van de 'methode Wolters' die analyse overgenomen. Wat gebleven is, is de gedrevenheid waarmee Pierre Wolters nog steeds Cito-resultaten analyseert. Het is juist die gedrevenheid, de diepe overtuiging, gevoed door jaren ervaring, die hij ook weet over te brengen tijdens zijn trainingen. In een paar zinnen uitleggen wat hij doet, is moeilijk. Hij probeert het objectieve Cito-systeem te combineren met de subjectieve mening van de leerkracht, gebaseerd op intuïtie, gevoel en observatievermogen. Een leerkracht die blind vaart op alleen maar de Cito-scores? Het gebeurt, Pierre Wolters ziet het regelmatig. Maar hij gaat voor het compromis, dat mag duidelijk zijn: intuïtie en gevoel, maar wel doorspekt met kennis.

Samen aan het werk

Helaas is die kennis niet in grote mate voorhanden bij leerkrachten en directies van scholen. Het is geen onderdeel van de opleiding en over het algemeen hebben leerkrachten geen tijd voor uitgebreide studies over het hoe en wat er achter Cito-toetsen zit. Maar daar is de methode Wolters: een gezamenlijke studiedag, gevolgd door een follow-up. Inclusief achtergrond, toelichting, uitleg, maar ook praktisch aan het werk met het volledige team: signaleren, analyseren, interpreteren, actie plannen én uitvoeren.

Heel diep graven

Leerkrachten leren informatie als dwarsdoorsnedes en vaardigheids-groei tevoorschijn te halen. Ze ontdekken samen waar de verfijning in zit. Pierre Wolters geniet er steeds opnieuw van: je kunt tot heel diep in de resultaten van de test analyseren, waardoor de leerkracht verdiept inzicht krijgt. 'Fine tunen' noemt hij het: dit is prima, maar dat zou nog wat verder ontwikkeld kunnen worden. Hij noemt het kind met de A-score op rekenen. “Dat zegt op zich nog niks, want binnen dat resultaat wordt gemeten op een aantal rekendomeinen. Je ziet wel eens dat op de moeilijkere rekenonderdelen goed tot zeer goed gescoord wordt, terwijl de basale onderdelen zoals getallen, getalrelaties en getalbewerkingen, relatief laag scoren. We gaan dan kijken: en hoe zit dat bij begrijpend en technisch lezen? Zien we een verband of is er sprake van een discrepantie? Wat zou dat kunnen betekenen? Met uiteindelijk concrete adviezen, waarmee een leerkracht wordt verlost van het soms machteloze gevoel van niet precies weten op welke zere plek hij de vinger moet leggen.

Verwondering

Wat bij scholen vaak de grootste verwondering oplevert is de ontdekking dat ook een kind met een E-score sterke punten blijkt te hebben. Terwijl die reguliere A-kandidaat wel degelijk zwakke kanten in de ontwikkeling laat zien. “Dat leidt er altijd toe dat scholen zin krijgen om met deze materie aan de slag te gaan. Want elke leerkracht, elke school heeft de intrinsieke wens om een kind verder te helpen. Om vervolgens te ontdekken wat dat kind nodig heeft in de leerstof, maar vooral: wat heeft dit kind nodig van mij als leerkracht? Als professional, maar vooral als mens. Dáár wil ik graag naar op zoek, er is zoveel meer te onderzoeken dan puur die A, B, C, D of E.”

Opbrengstgericht

Wie denkt dat 'de Cito-dokter' alleen komt bij scholen waar het niet goed gaat, heeft het mis. Steeds vaker vragen scholen begeleiding omdat ze de kwaliteit van het onderwijs willen verbeteren. Opbrengstgericht werken staat tegenwoordig immers boven aan de agenda. Pierre Wolters werkt altijd met het complete team: leerkrachten, IB'ers en de directie samen. “Het team is immers samen verantwoordelijk voor – noem een dwarsstraat – het niveau van begrijpend lezen. Je kunt het systeem gebruiken voor de individuele ontwikkelings- en ondersteuningsbehoeften van een kind. Maar ook om je groepsplan als leerkracht mede gestalte te geven en zelfs voor schoolontwikkeling.”

Utopia?

Pierre Wolters is een bevlogen man. Zijn utopische situatie? Als een kind straks zegt: “Ik heb zin in die toets.” Als een leerkracht straks zegt: “Ik wil weten waar het 'm nou in zit.” Als een kind getest kan worden in de zone van de naaste ontwikkeling. “Waarom leggen we een E-kind dezelfde toets voor als een kind dat naar het gymnasium gaat? Ik vind dat een beetje onethisch. Dat leidt bij beide kinderen tot frustratie. Niet overvragen, maar ook niet ondervragen. Toetsen op maat dus.”

Hij kaart de voor de hand liggende combinatie van cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling aan: in zijn ogen een onlosmakelijke twee-eenheid. Of om in vaktal te blijven: Cito + Viseon. En dan graven. “Ik wil er voor waken dat we niet alle nadruk leggen op het cognitieve. We moeten voorkomen dat kinderen denken dat ze als persoon waardeloos zouden zijn, omdat ze cognitief niet meekomen. Helaas is dat wel vaker de realiteit. Zowel bij de kinderen als de ouders.”